

Ekonomisk politik för en värld i rörelse

*Centerstudenters motion
till partistämman 2017*

Centerstudenter

Ekonomisk politik för en värld i rörelse

Inledning

Centerpartiet är ett parti som värnar äganderätten, frihandeln och den fria konkurrensen. Företagsamhet, jobbskapande och en fri ekonomi är grundläggande för en värld i rörelse. Centerstudenter tycker att det är viktiga värden att värna och vill fortsätta stärka partiets ståndpunkter på de här områdena.

Centralt för en fri ekonomi är att människor både får konsumera och producera fritt, utan politiska pekpinnar. Därför bör skatterna vara enhetliga och effektiva. Av samma skäl ska de regler som omgärdar produktion vara få, enkla och effektiva. Företagande ska vara enkelt och staten ska hålla sig borta.

Centerpartiets ekonomiska politik står på stabil grund men kan stärkas ytterligare. Ekonomisk politik är grundläggande för kunna visa ett ansvarstagande ledarskap. För att ytterligare stärka Centerpartiets position föreslår Centerstudenter därför ytterligare reformer av vår politik.

Skatter

Skattesystemet utgör grunden för statens finansiering. Rätt utformat kan det effektivt dra in de resurser som krävs för till exempel välfärd, polis och högre utbildning. Men dåligt utformade skatter kväver jobb, företagande och möjligheten för hela landet att leva.

Ju mer ett skattesystem är utformat så att det gynnar vissa branscher och företag, desto viktigare är det för företag att vara vänner med politiker. Det skapar mycket olyckliga band mellan staten och kapitalet, politikerna och näringslivet. När en finansminister, industrikansler eller generaldirektör avgör vilka företag som ska lyckas och inte kommer de företag som är bra på att prata med politiker gynnas – inte de som är bäst på sitt jobb.

Enhetligare skatter gör att det blir lättare att driva företag i Sverige. Man behöver lägga mindre resurser på skatteplanering, revision och krångliga gränsdragningar. I stället kan företagen lägga all sin energi på att göra det de är bäst på – att skapa jobb och varor som efterfrågas.

Höga skatter på arbete skadar Sverige. Alla borde få behålla minst hälften av sin nästa intjänade hundralapp. I dag tar staten upp till sjuttiofem av de hundra kronorna. Det leder till mindre jobb och lägre skatteintäkter. Därför bör värnskatten och den statliga inkomstskatten avskaffas. Då kan också 3:12-reglerna tas bort, eftersom syftet med dessa är att beskatta småföretagare lika hårt som löntagare. I stället för höga skatter på arbete borde konsumtion bära en större del av skattebördan.

Centerpartiet har länge drivit behovet av ett mer transparent skattesystem där människor har möjlighet att se hur mycket skatt de betalar och till vad den inbetalda skatten går till. Ett tydligt exempel på hur svåröverskådligt dagens skattesystem är utformningen av arbetsgivaravgiften. Många tror att arbetsgivaravgiften inte är en skatt på arbete, utan en

avgift som arbetsgivaren betalar som saknar koppling till den egna lönen. I syfte att skapa ett mer transparent skattesystem bör därför arbetsgivaravgiften göras om till en inkomstskatt. Detta bör kunna göras utan att påverka lönenivån negativt eller resultera i högre kostnader för arbetsgivare eller arbetstagare. Däremot kommer människor tydligare se hur hårt beskattade de är.

Sverige har i dagsläget ett skattetryck på 44 procent, vilket är ett av världens högsta skattetryck. Det höga skattetrycket hindrar företag från att expandera och nyanställa, sänker tillväxten i hela landet och leder till mindre löneökningar än vad som annars hade varit fallet. Centerpartiet bör därför alltid verka för att skattetrycket sänks. Ett första delmål bör vara att Sverige når OECD-genomsnittet på 34 procent, och att i det långa loppet att ha ett skattetryck på under 30 procent.

Därför yrkar Centerstudenter att:

- Centerpartiet ska verka för effektiva skatter med så små negativa effekter som möjligt på jobb, företagande och tillväxt.
- Centerpartiet ska verka för ett enkelt och transparent skattesystem där regelbördan hålls så liten som möjligt.
- Centerpartiet ska verka för en enhetlig moms.
- Centerpartiet ska verka för att sänka skatten på arbete och höja den på konsumtion.
- Centerpartiet ska se över hur momsens och andra skattebaser kan breddas i syfte att sänka skatten.
- Centerpartiet ska verka för att den statliga inkomstskatten samt värnskatten avskaffas i syfte att skapa en mycket mindre brant beskattning av inkomster.
- Centerpartiet ska verka för att ta bort 3:12-reglerna.
- Centerpartiet ska verka för att göra om arbetsgivaravgiften till en inkomstskatt, med syftet att skapa ett mer transparent skattesystem.
- Centerpartiet ska verka för att den allmänna löneavgiften tas bort.
- Centerpartiet ska verka för att kraftigt sänka skattetrycket.

Staten och kapitalet

Staten lägger sig i den privata företagsamheten för mycket. Politikens roll ska vara att sätta spelregler, inte agera riskkapitalister. Centerpartiet bör verka för att skapa ett bättre företagsklimat med mindre statlig inblandning.

En del statliga bolag är viktiga för statens kärnuppgifter, medan andra konkurrerar på en marknad där statens roll borde begränsas till att sätta spelreglerna. Enligt riksdagen ska staten bara äga bolag om det är motiverat av andra skäl än att skapa ekonomiskt värde. Riksrevisionen har konstaterat att det här inte efterlevs utan staten äger bolag till ett värde av 430 miljarder kronor. Det motsvarar en tredjedel av Sveriges statskulda. Riksrevisionen konstaterar också att den samlade bilden från forskningen visar att statligt ägande på konkurrensutsatta marknader ofta leder till lägre lönsamhet, och konstaterar att väldigt många av de statliga bolagen inte har något särskilt definierat samhällsuppdrag (Riksrevisionen 2017:1).

Skattebetalarna ska inte ta risken för att politiker vill driva företag. Vanliga människor ska inte användas som krockkudde om politiker tar onödiga risker med offentliga medel.

Därför yrkar Centerstudenter att:

- Centerpartiet ska verka för att staten inte agerar på marknaden utan endast sätter spelreglerna.
- Centerpartiet ska verka för att avskaffa det statliga riskkapitalet och statliga bolag utanför statens kärnuppgifter.
- Centerpartiet ska verka för att företagsstöd från EU ska ha så liten påverkan på marknaden som möjligt.
- Centerpartiet ska verka för att snarast möjligt sälja SAS.
- Centerpartiet ska verka för att snarast möjligt sälja Svenska Spel.
- Centerpartiet ska verka för att snarast möjligt sälja Vattenfall.
- Centerpartiet ska även verka för att när det är marknadsmässigt motiverat avskaffa eller sälja Apoteket, Apoteksgruppen i Sverige, Business Sweden, Green Cargo, Infranord, Jernhusen, Lernia, Metria, Orio, SBAB, Statens bostadsomvandling, Sveaskog, Svevia, Svensk Bilprovning, Svensk Exportkredit, Svenska rymdaktiebolaget, Telia Company, Teracom Boxer och Vasallen.
- Centerpartiet ska även verka för att avskaffa de statliga riskkapitalbolagen Fouriertransform, Industrifonden, Inlandsinnovation, Norrlandsfonden, Saminvest och Swedfund International.

Kommunal och regional ekonomi

Ett fungerande system för kommunal utjämning är en förutsättning för att hela landet ska leva. Alla kommuner ska ha goda förutsättningar att med ett starkt kommunalt självstyre erbjuda en god offentlig service i hela landet. Dagens utjämning har dock brister. Om en kommun lyckas bredda sina skattebaser försvinner 95 procent av pengarna in i utjämningssystemet. Detta leder bland annat till att kommuner endast får behålla fem procent av skatteintäkterna av att få fler människor i arbete. Då lönar sig inte reformer som leder till jobb och företagande. Det ska finnas incitament att göra rätt samtidigt som strukturella skillnader inte ska bestraffas. Därför krävs en reformering av inkomstutjämningen.

Makt ska ligga nära människor. Därför behövs ett starkt lokalt självstyre. Regionala skattebaser är ett sätt att värna självstyret. En regionalisering av skattebaser måste ske på ett rättvist sätt som inte gynnar eller missgynnar kommuner på grund av förutsättningar de inte kan påverka. Lokalisering av naturresurser en sådan. De är inte jämnt fördelade mellan kommuner och kan skapa ojämlika förhållanden mellan annars jämförbara kommuner. En typ av regionaliserad skattebas som skulle kunna fungera är markskatt.

En politik som främjar jobb och företagande kräver att vi inte beskattar just jobb och företagande mer än nödvändigt. Vi behöver stabila och effektiva skattebaser som inte går att fly från. Markskatt bör införas istället för dagens kommunala fastighetsavgift. En fastighetsskatt attackerar förädling och förbättring av sitt ägande. En låg skatt baserad på markens värde skulle däremot gynna effektiv markanvändning, på det viset att mark i städerna

blir kostsammare medan mark i glesbygd och på landsbygd inte påverkas nämnvärt. Det är också ett sätt att få skatteintäkter efter bärkraft.

Därför yrkar Centerstudenter att:

- Centerpartiet ska verka för ett utjämnningssystem som värnar kommuners självstyre och möjlighet att erbjuda en god offentlig service i hela landet.
- Centerpartiet verkar för att reformera inkomstutjämnningen så att det lönar sig för kommuner att gynna jobb, företagande och tillväxt.
- Centerpartiet ska verka för att regionalisering av skattebaser genomförs på ett sätt som inte innebär kraftigt ökade administrativa bördor för kommuner och småföretag eller andra förluster för samhället.
- Centerpartiet ska verka för att regionalisering av skattebaser genomförs på ett sätt som inte innebär ett godtyckligt gynnande av vissa kommuner baserat på faktorer de själva inte kan eller bör påverka.
- Centerpartiet ska verka för att den kommunala fastighetsavgiften ersätts med en låg kommunal markskatt.

Grundtrygghet

Målet för de sociala trygghetssystemen borde vara att tillhandahålla grundläggande trygghet för alla invånare i Sverige, oavsett ålder, erfarenheter eller tidigare inkomster. Staten ska inte garantera att den som en gång har tjänat mycket pengar alltid ska fortsätta att leva rikt. Men stora socialförsäkringssystem innebär stora åtaganden. Löften från staten till medborgarna ska inte brytas. Förändringar i trygghetssystemens uppbyggnad tar tid och bör bygga på förändringar i befintliga system snarare än att bygga någonting nytt från grunden.

För att ta steg i den riktningen bör taket i a-kassan inte höjas. Det finns redan i dag kollektivavtalade förstärkningar på frivillig väg och andra privata lösningar. Vill man spara för att täcka upp för inkomstbortfall ytterligare finns det goda möjligheter att spara själv.

Det ska alltid löna sig att arbeta. Det är inte fallet i dag. Om man går från etableringsersättning till arbete förlorar man lika mycket pengar i minskat bidrag som man tjänar in i lön. Alliansen införde en jobbstimulans i socialbidragen (eller ekonomiskt bistånd), vilket var ett väldigt bra första steg. Men dagens system missgynnar fortfarande jobb. Därför måste jobbstimulansen höjas. Den allt för hårda styrningen av människor som lever på socialbidrag innebär också att de fråntas sin egenmakt. För att ge fler personer möjlighet att själva ta ansvar för sin situation borde socialbidragen göras enklare och vara möjligt att spara eller prioritera som var och en vill.

Systemet ska vara enkelt och enhetligt. alla bör ha en ekonomisk situation som är tillräcklig för en värdig levnadsstandard. Det ska bygga på en grundläggande trygghet för alla, eget ansvar för den som vill ha mer än det grundläggande, och det måste alltid löna sig att arbeta.

Därför yrkar Centerstudenter att:

- Centerpartiet ska verka för att det alltid ska löna sig att arbeta
- Centerpartiet ska verka för att inkomstbortfallsprincipen ska fasas ut över tid

- Centerpartiet ska verka för att taket i a-kassan inte ska höjas
- Centerpartiet ska verka för att jobbstimulansen ska höjas i socialbidrag och andra bidrag
- Centerpartiet ska verka för att en större del av socialbidraget ska schabloniseras
- Centerpartiet ska verka för att det ska vara möjligt att spara mer än i dag för den som lever på socialbidrag